

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО В ОБЩИНА САМОКОВ ЗА ПЕРИОДА 2016 – 2020 ГОДИНА

Съдържание:

I. ВЪВЕДЕНИЕ

II. АНАЛИЗ на образователната система в община Самоков

1. Обща характеристика

2. Демографски процеси

3. Структура и образователни институции в община Самоков

3.1. Предучилищно образование

3.2. Училищно образование

3.3. Професионално образование

4. Човешки ресурси

5. Материална база и сграден фонд

6. Финансиране

7. Извънкласни и извънучилищни дейности.

8. Изводи

III. СТРАТЕГИЯ за развитие на образованието в община Самоков за периода 2016 – 2020 година.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Образователното дело в Самоков датира своето начало през далечния XVII век. Самоковското общинско училище е едно от първите подобни в България, издържано от българската община. Създадено в края на века като мъжко училище, през 1800 г. за него е построена сграда в двора на Самоковската митрополия със средства на митрополит Филотей. Тук учителства и Неофит Рилски, баща на българските педагози. Девическо училище е открито в Самоков към 1861 година с дейното участие на баба Неделя Петкова. Още преди 1843 година Н.Тонджаров въвежда при обучението „взаимната метода”, а самоковското училище се прочува в цяла Западна България.

Да образуват децата си, е основна ценност за самоковци. Една традиция, преминала през няколко века, която трябва да устои на промените и предизвикателствата в наши дни.

Промените, настъпващи в българското образование днес, са свързани с глобализацията в европейски и световен мащаб, свободното движение на хора, правото на избор и изискванията на родителите относно образователните институции. Община Самоков, със споделените отговорности на всички институции, свързани с нашите деца, е призвана да работи за адекватност и конкурентност в обучението и възпитанието им.

II. АНАЛИЗ на образователната система в община Самоков

1. Обща характеристика

Община Самоков осигурява добро ниво на образователните услуги за децата и учениците по отношение обхват на подлежащите за задължително обучение, достъп до образователни институции, материално-техническо и финансово осигуряване на образованието в качеството на Общината като първостепенен разпоредител с бюджета.

Към 2015/16 учебна година на територията на община Самоков работят общо 19 образователни институции - 14 училища и 5 детски градини. Две от училищата да държавни, а всички останали, както и детските градина – общински. Училищата прилагат системата на делегирания бюджет.

В град Самоков има 11 училища – начални, основни и средни. Основни училища има в три от селата в общината – с.Говедарци, с.Радуил и с.Ярлово.

Сред средните училища, три са гимназии – една профилирана и две професионални, едно средно общообразователно училище, едно спортно училище. От V до IX клас се обучават ученици в едно основно професионално училище.

По отношение на пътуващите ученици, пет са средишните училища - три в града и тези в селата Говедарци и Ярлово. Училището в Ярлово е и защитено. С ученически автобуси разполагат две от средишните училища. Две от училищата са сегрегирани, с ученици от ромския етнос.

Всички детски заведения имат филиали, както в селата, така и в рамките на града. Групи от съответната детска градина има в селата Радуил, Бели Искър, Говедарци, Широки дол и Райово.

2. Демографски процеси

Демографските промени в община Самоков не са по-различни от характерните за страната като цяло. Застаряването на населението, емиграцията и отрицателния прираст са факторите, определящи демографската картина в общината през последните две десетилетия.

Съвсем закономерно това рефлектира върху състоянието на образователната система.

Както е видно от Таблица 1 „Родени деца по населени места в община Самоков за периода 2011-2015 година”, раждаемостта в селата през последните 5 години е изключително ниска или липсва. Прави впечатление малкият брой родени деца в големи села с млади хора като Говедарци, Широки дол, Радуил, Бели Искър, Драгушиново, Райово. Сравнително повече деца са се родили в селата Марица и Ковачевци, където живеят оформени ромски общности.

Закономерно, преобладаващата част от родените деца са в град Самоков. Проследявайки броя им за разглеждания период, е видно, че има известно намаление, но то не е драстично. Таблицата не отразява промените в етническата принадлежност на родените деца. По косвени данни, през последните 10 години се увеличава дела на ромските деца от общия брой родени в града.

Таблица 1 „ Родени деца по населени места в община Самоков за периода 2011-2015 година”

– по данни от ГРАО.

Населено място	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
<i>Общо брой:</i>					
с. Алино	0	0	0	0	0
с. Бели Искър	1	5	6	6	2
с. Белчин	1	0	0	0	0
с. Говедарци	3	5	7	8	5
с. Горни Окол	1	0	0	0	1
с. Гуцал	0	0	0	0	0
с. Долни Окол	0	0	0	0	0
с. Доспей	5	2	2	4	4
с. Драгушиново	2	4	3	2	4
с. Злокучене	0	4	0	0	2
с. Клисура	0	0	0	0	2
с. Ковачевци	6	7	8	6	9
с. Маджаре	1	0	0	1	1
с. Мала църква	1	4	0	1	3
с. Марица	7	21	13	12	10
с. Ново село	1	0	1	0	0
с. Поповяне	2	2	4	3	2
с. Продановци	9	2	2	4	1
с. Радуил	4	5	5	5	5
с. Райово	1	1	2	2	0
с. Рельово	0	0	0	0	0
с. Шипочане	1	0	0	0	0
с. Широки дол	3	10	4	8	5
с. Ярлово	0	1	0	1	0
<i>общо за селата:</i>	<i>49</i>	<i>73</i>	<i>57</i>	<i>65</i>	<i>56</i>
град Самоков	335	325	297	291	305
<i>общо за общината:</i>	384	398	354	356	3 61

В Таблица 2 е отразена статистика за броя на населението, като са оформени групи съобразно възрастовите параметри за обучение и образование. Наблюдава се постоянство в броя на лицата на възраст съответно за обучение в детско заведение, училище в начален етап, училище в прогимназиален етап. Но при сравняване на населението в диапазона от 0 до 20 години /6 064/ и тези от 20 до 40 години /10 417/, е видно намаляване на броя на подрастващите.

Таблица 2 „Възrastова структура на населението в община Самоков за периода 2013-2015 година съобразно възрастта за предучилищно и училищно образование” – по ГРАО данни

Възrastова група – в години	Брой лица			Забележка
	2013 г.	2014 г.	2015 г.	
0 - 2	752	705	712	Яслена група
3 - 4	764	781	752	Детска градина
5 – 6	811	792	764	Подготвителна група
7 – 10	1 562	1 571	764	Начален етап I-IV клас
11 – 14	1 461	1 464	1 624	Прогимназиален етап V-VIII клас
15 – 19	1 612	1 587	1 448	Гимназиален етап IX-XII клас
20 – 40	---	---	10 417	р. 1976-1995 г.
41 – 60	---	---	11 075	р. 1956-1975 г.
61 – 80	---	---	8 475	р. 1936-1955 г.
над 80 години	---	---	1 874	

3. Структура и образователни институции в община Самоков

3.1. Предучилищно образование

Предучилищното образование се реализира в детски заведения и подготвителни класове за 5- и 6-годишни деца в началните и някои основни училища

В община Самоков работят пет детски градини. Две от тях са целодневни /първа, втора, подготвителна група ПГ 5 и ПГ 6/ и три – обединени детски заведения /освен изброените имат по една яслена група/ - Таблица 3 „Детски заведения – брой групи и брой деца 2015/2016 учебна година”.

Детските заведения по отношение на групите в града са или на максималната пълняемост по норматив, или я превишават. При яслените групи се приемат по 8-9 деца над максималната норма. Относно групите в селата, има нормална пълняемост в Радуил и Широки дол. Намаляват децата на филиалите в Говедарци, Бели Искър и донякъде – в Райово.

Две от детските градини имат филиали в града. Пълняемостта на групите в този случай е много добра.

Към момента в детските заведения са осигурени места за 5- и 6-годишните деца, които подлежат на задължително обучение. В по-малките групи децата се записват съгласно общи Правила за прием в общинските детски градини, утвърдени от кмета на общината.

Като цяло, градините в града работят на пълен капацитет, надвишавайки броя на децата в групите над максималния, определен по Наредба 7.

Таблица 3 „Детски заведения – брой групи и брой деца 2015/2016 учебна година” - по данни от Админ М към 08.02.2016 г.

Детска градина	Брой групи	Брой деца в групите	Брой деца в ДГ общо
ОДЗ „Зорница” - централа с.Радуил - филиал	6 гр. 1 гр. Общо: 7 гр.	159 27	186
ОДЗ „Самоково” - централа с.Говедарци – филиал с.Бели Искър – изнесена група	5 гр. 2 гр. 1 гр. Общо: 8 гр.	144 32 11	187
ОДЗ „Звънче” – централа „Осми март” - филиал	4 гр. 5 гр. Общо: 9 гр.	107 128	235
ЦДГ „Детелина” - централа с.Широки дол – филиал с. Говедарци - филиал	6 гр. 1 гр. 1 гр. Общо: 8 гр.	153 24 16	193
ЦДГ „Пролет”- централа НУ”П.Берон” – филиал „Седми квартал” - филиал	2 гр. 3 гр. 3 гр. Общо: 8 гр.	56 89 74	219
общо	40 групи	---	1 020 деца

Около 1/3 от всички подлежащи съгласно закона /5- и 6-годишни/, се обучават в подготвителни класове в шест училища в общината (Таблица 4). Възможностите на материалната база, както и броят на желаещите родители, определят сформирването на по един подготвителен клас в училище. Изключение се наблюдава при НУ „П.Берон”, където подготвителните класове са пет.

3.2. Училищно образование

Училищната мрежа в община Самоков е претърпяла няколко етапа на оптимизация на училища в селата. Това е логично следствие от ниска раждаемост, миграция, рязко застаряване на населението в малките населени места. Обособяването на средишни училища, безплатният транспорт, целодневната организация на учебния процес – съчетано с желанията на родителите, води до все по-намаляващ брой ученици в училищата на село.(Таблица 4). Променя се и съотношението на етническите групи.

Училищата в град Самоков запазват броя и вида си до момента. Но това не означава, че при тях не се наблюдават процеси, които променят баланса в общинската училищна мрежа. Тези промени ще се конкретизират сравнително бързо с влизането в сила на новия Закон за предучилищното и училищно възпитание от 01.08.2016 година.

Училищата в града предлагат разнообразие по отношение на образователни степени и обхват – начални, основни, средни. А също и по отношение на профили, специалности и професии. Предлагат се всички, определени от ЗНП и ЗПУО, форми на обучение. Освен основната – дневна/присъствена/ форма на обучение, все по-популярна става вечерната форма.

Практиката в последните 5-6 години показва, че преобладаващата част от завършващите VII клас, се записват в някое от средните училища. Две от основните училища в града успяват да задържат по една паралелка в VIII клас, с което балансират структурата и бюджета си. С постановките на новия ЗПУО относно вида и обхвата на основните училища, такава паралелка вече няма да е възможна.

Таблица 4 „Разпределение на учениците /дневна форма на обучение/ по етапи на образование 2015/2016 учебна година” – по данни от Админ М към 08.02.2016 г.

Училище	Брой ученици				Общо ученици
	подг. клас	1-4 клас	5-8 клас	9-12 клас	
ПГ „Константин Фотинов”	---	---	167	271	438
СОУ „Отец Паисий”	---	---	201	163	364
СУ „Никола Велчев”	---	---	71	80	151
ПТГ „Н.Й.Вапцаров”	---	---	66	292	358
ПГ по Туризм	---	---	---	188	188
ОПУ „Н.Рилски”	---	---	397	30	427
ОУ „Митр.Авкс.Велешки”	25	290	208	---	523
ОУ „Св.св.Кирил и Методий”	11	157	93	---	261
ОУ „Христо Максимов”	---	72	95	---	167
НУ „Станислав Доспевски”	24	373	---	---	397
НУ „Петър Берон”	152	413	---	---	565
ОУ „Д.Дебелянов” с.Говедарци	---	44	26	---	70
ОУ „Хр.Смирненски” с.Радуил	18	39	10	---	67
ОУ „В.Левски” с.Ярлово	15	37	39	---	91
<i>общо:</i>	245	1 425	1 373	1 024	4 067

Предвид данните в Таблица 5, се очертават следните тенденции за училищата по отношение броя на учениците:

А/ *увеличаване* – ПТГ „Н.Вапцаров”, НУ „П.Берон”, СОУ „Отец Паисий”, ОУ „М.А.Велешки”, до известна степен - и ОУ „Св.св.Кирил и Методий”;

Б/ *намаляване* – СУ „Н.Велчев”, ОУ „Хр.Максимов”, ОУ „Хр.Смирненски”- Радуил; ПГ по Туризм

В/ *запазване* – при останалите училища, с малки вариации през годините.

Тези тенденции са показателни и много важни за развитието на едно училище, доколкото в рамките на делегирания бюджет „парите вървят с ученика”.

Таблица 5 „Училища – брой ученици за периода 2013-2015 година” – по данни от Админ М

Училище	2013/2014 уч.год.	2014/2015 уч.год.	2015/2016 уч.год.
ПГ „Константин Фотинов”	555	552	542
СОУ „Отец Паисий”	378	393	417
СУ „Никола Велчев”	172	168	151
ПТГ „Н.Й.Вапцаров”	300	355	364
ПГ по Туризм	260	227	257
ОПУ „Н.Рилски”	481	478	450
ОУ „Митр.Авкс.Велешки”	493	510	523
ОУ „Св.св.Кирил и Методий”	248	263	261
ОУ „Христо Максимов”	220	196	167
НУ „Станислав Доспевски”	404	408	397
НУ „Петър Берон”	540	560	565
ОУ „Д.Дебелянов” с.Говедарци	80	60	70
ОУ „Хр.Смирненски” с.Радуил	70	75	69
ОУ „В.Левски” с.Ярлово	103	100	94
<i>общо</i>	4 304	4 345	4 327

- Забележка: В Таблица 5 е цитиран брой ученици във всички форми на обучение – дневна, вечерна, самостоятелна, комбинирана, както и децата в подготвителните класове.

3.3. Професионално образование

В град Самоков има две професионални гимназии, държавни училища към Министерство на образованието и науката (Таблица 6). Те осъществяват държавен план-прием по професии и специалности, които се одобряват от министерството. Двете училища предлагат обучение след 7-

ми клас /5-годишен курс/ и след осми клас /4-годишен курс/. Въпреки еднаквия статут и разнообразието от специалности, залегнали в учебните им планове, развитието на двете учебни заведения е различно. По принцип желанието на ученици и родители е определящо при кандидатстване за прием, и от това зависи дали ще се сформира паралелка по дадена специалност или не. Балансът между броя на желаещите за прием и изискванията на делегирания бюджет не винаги е възможен. Това от своя страна води до липса на прогнозна устойчивост в избираните и усвоявани професии, и в крайна сметка – недостиг на определени специалисти на пазара на труда в общината. Представители на туристическия бранш в к.к.Боровец вече официално споделят, че курортът изпитва недостиг от кадри в ресторантьорския и хотелиерския бизнес.

В сферата на професионалното образование обучават кадри и две общински училища. Спортното училище е единственото такова в Софийска област, наследник на училище с богата спортна история и постижения. Поради ред фактори, не на последно място от които е реализацията в професията, през последните три години приемът в пети клас намалява. Това води до сформирани на маломерни паралелки и необходимост от дофинансиране от общинския бюджет.

Основното професионално училище обучава ученици до IX клас. Професионалното обучение е в 2-годишен срок. Професиите са практични и търсени. Няма данни относно реализацията на младите хора след завършване на училище.

Таблица 6 „Професионални училища – специалности, 2015/2016 учебна година”- по данни от Админ М към 01.12.2015 г.

Клас	Професия	Специалност	С интензивно изучаване на:
Професионална техническа гимназия „Никола Вапцаров”			
VIII-XII	Техник на компютърни системи	Компют.техника и технологии	Англ. език
VIII-XII	Системен програмист	Системно програмиране	Англ. език
VIII-XII	Икономист	Икономика и мениджмънт	Англ. език
IX-XII	Електротехник	Ел.обзавеждане на производството	---
IX-XII	Офис-мениджър	Бизнес-администрация	---
IX-XII	Данъчен и митнически посредник	Митническа и данъчна администрация	---
IX-XII	Техник-лесовъд	Горско и селско стопанство	---
IX-XII	Финансист	Банково дело	---
Професионална гимназия по туризъм			
VIII-IX	Камериер	Хотелиерство	---
VIII-IX	Портиер-пиколо	Хотелиерство	---
IX-XII	Ресторантьор	Кетеринг	Англ.език
IX-XII	Хотелиер	Организация на хотелиерството	---
VIII-XII	Организация на туристическата агентска дейност	Организация на туризма и свободното време	Руски език
IX-XII	Ресторантьор	Производство и обслужване в заведенията за хранене и развлечения	Англ.език
Спортно училище „Никола Велчев”			
IX-XII	Помощник-треньор	Спорт	-----
ОПУ „Неофит Рилски”			
VIII-IX	Шивач	Шивачество	-----
VIII-IX	Шлосер	Шлосерство	-----

Две от общинските средни училища предлагат профилирани паралелки в гимназиален етап – след VII и VIII клас (Таблица 7).

Профилираното обучение е добра основа за бъдещо висше образование в избраната посока, и вероятно поради това не малко бъдещи гимназисти и родители избират точно тези училища. С влизане в сила на новия Закон за предучилищното и училищно образование се създава възможност /при определени условия, за създаване на професионални паралелки в профилираните училища.

Усвояването на разнообразни знания и умения разширяват пазара на образователни услуги. Едновременно с това динамичният, високотехнологичен и глобализиращ се свят поставя нови предизвикателства – предпоставка за развитието на професионалното образование като гъвкава и

адаптивна система, отразяваща социално-икономическия профил и състоянието на пазара на труда в общината и региона.

Таблица 7 „Училища с профилирани паралелки–профили 2015/2016 учебна година” - по данни от Админ М към 01.12.2015 г.

Клас	Профил	Профилиращ предмет	С интензивно изучаване на:
Профилирана гимназия „Константин Фотинов”			
VIII-XII	Природоматематически	Математика	Английски език
VIII-XII	Хуманитарен	БЕЛ и литература	Немски език
VIII-XII	Хуманитарен	БЕЛ и литература	Английски език
Средно общообразователно училище „Отец Паисий”			
IX- XII	Технологичен	Информ.технологии	Английски език
IX- XII	Технологичен	Предприемачество и бизнес	---

4. Човешки ресурс

Високите изисквания към образователните институции като държавни стандарти, така и от страна на родителите, изискват и добро кадрово обезпечаване (Таблица 8).

Училищата и детските градини в община Самоков са обезпечени с необходимия брой педагогически и непедагогически персонал, съобразно нормативните изисквания.

Работещите в сферата на образованието – 657 души, са най-голямата професионална група в община Самоков. В предучилищна степен работят 84 учители, в начален етап – 75, в прогимназиален етап – 82, в гимназиален етап – 105 учители. Възпитатели, преобладаващо в начален етап, са 61 учители. Най-голям брой възпитатели – 35, работят в ОУ „М.А.Велешки” /19/ и НУ „Ст.Доспевски”/16/. Тези училища са средищни, учениците изцяло са обхванати в целодневна организация на учебния процес.

Образователният ценз на учителите в община Самоков отговаря на съвременните изисквания. Прямо общия брой на учителите, най-голям е процентът на завършилите образователно-квалификационна степен „магистър” – около 59% и „бакалавър” – 24% /висше образование/. Малък е процентът на професионалните бакалаври – около 16% /полувисше образование/ и пренебрежимо малко – тези със средно образование – под 1%.

Сравнително по-висок е процентът на професионалните бакалаври – около 52%, в колегията на детските градини (срещу около 10% в училищата). Тези учители са в предпензионна и пенсионна възраст, което означава че предстои сериозно обновяване на педагогическите кадри в детските заведения.

За допълнителната професионална квалификация на педагозите към момента са показателни т.нар. „професионално-квалификационни степени” /ПКС/, които са от V-та до I-ва. Най-ниската – пета ПКС имат около 34% от учителите, а най-високата, първа ПКС – около 2%. Показателен за желанието на учителите да се квалифицират допълнително е фактът, че има повече учители с втора ПКС – 12%, отколкото такива с трета ПКС – 4%, спрямо общия брой. Отново водещи са училищата, в детските заведения носителите на трите по-високи степени са отделни единици.

За всички училища и детски градини има общо 5 педагози-специалисти, които работят с проблемни деца и ученици, с ученическите съвети, за подобряване на психологическия климат в ученическия колектив. При училищата има 1 логопед и 3 педагогически съветници, за детските градини – 1 логопед.

В педагогическата колегия на училищата има малко над 5% учители на пенсионна възраст, срещу около 13% в детските градини. В същото време в детските заведения не работят учители-пенсионери, а в училищата те са около 3%. (Таблица 8, А)

По информация от директорите на училища, в последните години става проблемно намирането на учители-предметчици - както за заместване, така и за назначаване на свободно работно място. Съществува дефицит на учители по английски език, БЕЛ, математика, и в такива случаи директорът разчита на учител пенсионер.

Таблица 8 „Кадрово обезпечаване на образователната мрежа в община Самоков 2015/2016 учебна година” – по данни на директорите към 15.02.2016 г.

А. Педагогически персонал

УЧИЛИЩЕ/ДЕТСКА ГРАДИНА	Учители общо	Образование				Професионално-квалификационни степени /ЛКС/					Учители на пенсионна възраст	Учители пенсионери	Помощник директор	Логопед, пед.съветн.
		средно	рофес. бакалавър	бакалавър	магистър	V	IV	III	II	I				
ПГ „К.Фотинов”	30	-	1	2	27	4	4	-	4	5	5	2	1	1
СОУ „Отец Паисий”	31	-	6	5	20	12	5	-	3	1	-	2	1	-
СУ „Н.Велчев”	20	2	1	6	11	6	-	1	1	-	2	2	1	-
ПТГ „Н.Вапцаров”	28	-	1	8	19	4	-	1	1	-	2	-	1	-
ПГ по Туризъм	17	-	-	3	14	13	2	-	1	-	-	-	1	-
ОПУ „Н.Рилски”	27	-	4	5	18	20	2	3	1	-	-	-	2	-
ОУ „Митр.А.Велешки”	50	-	2	15	33	13	12	1	11	-	2	3	2	1
ОУ „Кирил и Методий”	23	-	4	2	17	1	9	2	2	2	2	-	-	-
ОУ „Христо Максимов”	17	-	3	4	10	1	5	-	3	-	1	-	-	-
НУ „Ст.Доспевски”	38	-	-	10	28	9	3	5	17	-	-	-	-	1
НУ „П.Берон”	31	-	4	25	12	3	15	1	2	-	2	-	1	1
ОУ „Д.Дебелянов” с.Говедарци	8	-	-	3	5	-	3	1	-	-	2	-	-	-
ОУ „Хр.Смирненски” с.Радуил	9	-	5	1	3	-	-	-	3	-	-	1	-	-
ОУ „В.Левски” с.Ярлово	12	-	3	4	5	4	-	-	1	-	-	1	-	-
Общо училища	341	2	34	93	222	90	60	15	50	8	18	11	9	4
ЦДГ „Пролет”	17	-	13	4		11	4	-	-	-	3	-	-	-
ЦДГ „Детелина”	17	-	9	4	4	15	1	-	-	-	2	-	-	-
ОДЗ „Звънче”	18	1	11	2	4	7	7	1	1	-	4	-	-	1
ОДЗ „Зорница”	12	-	1	1	10	4	7	-	-	-	1	-	-	-
ОДЗ „Самоково”	15	-	7	-	8	7	6	1	-	-	-	-	-	-
Общо детски заведения	79	1	41	11	26	44	25	2	1	-	10	-	-	1
Общо:	420	3	75	104	248	134	85	17	51	8	28	11	9	5

Непедагогическият персонал (Таблица 8, Б) като брой и състав, е съобразен с нормативните изисквания.

Предвид спецификата на обслужването на децата в детските заведения, процентът на непедагогическия персонал в тях е висок – 42% от общия брой.

Като се изключат специалистите, за чиито позиции се изисква висше образование, най-голям процент - 80.5%, сред непедагогическия персонал, са хората със средно образование. С основно и по-ниско образование са около 16%. Една част от тези работници са в предпенсионна възраст, а друга са от ромския етнос и работят в двете училища с ромски деца и ученици. Около 8% са работещите като непедагогически персонал, които са в пенсионна възраст.

Б. Непедагогически персонал – Таблица 8

УЧИЛИЩЕ/ДЕТСКА ГРАДИНА	Общ брой	Образование				Персонал на пенсионна възраст	Работещи пенсионери
		основно /начално/	средно	ппрофес. бакалавър	висше		
ПГ „К.Фотинов”	8	-	7		1	1	-
СОУ „Отец Паисий”	9	-	8	-	1	-	2
СУ „Н.Велчев”	7	1	6	-	-	3	1
ПТГ „Н.Вапцаров”	9	-	8	-	1	-	-
ПГ по Туризм	9	3	6	-	-	2	-
ОПУ „Н.Рилски”	9	4	4	-	1	-	-
ОУ „Митр.А.Велешки”	9	-	8	-	1	1	-
ОУ „Кирил и Методий”	7	-	7	-	-	1	-
ОУ „Христо Максимов”	8	3	5	-	-	-	-
НУ „Ст.Доспевски”	9	-	9	-	-	1	-
НУ „П.Берон”	13	11	2		-	1	-
ОУ „Д.Дебелянов”- Говедарци	4	-	4	-	-	1	2
ОУ „Хр.Смирненски”-Радуил	6	1	5	-	-	-	-
ОУ „В.Левски”-Ярлово	5	1	3	-	1	-	2
Общо училища	114	26	85	-	6	11	7
ЦДГ „Пролет”	16	3	12	-	-	1	-
ЦДГ „Детелина”	16	-	15	-	1	-	-
ОДЗ „Звънче”	19	-	17	2	-	-	1
ОДЗ „Зорница”	15	1	14	-	-	2	-
ОДЗ „Самоково”	17	3	14	-	-	1	-
Общо детски заведения	83	7	72	2	1	4	1
ОБЩО	195	31	157	2	7	15	8

5. Материална база и сграден фонд

Материално-техническата база и сградният фонд в общинските училища и детски градини като цяло е в добро състояние. За поддръжката всяка година се осигуряват средства от делегираните бюджети и общинския бюджет. Община Самоков и директорите на образователните институции търсят участие и реализация на различни проекти с цел подобряване на МТБ.

Именно чрез участие в проект беше санирана сградата на НУ”Ст.Доспевски”, беше извършен основен външен ремонт, вкл. саниране в ОПУ „Н.Рилски”, предстои саниране на училището в село Говедарци.

Във всички детски градини в Самоков бяха изградени съвременни детски площадки, спортна площадка със специална настилка е направена в двора на НУ „П.Берон”. Предстои изграждането на физкултурен салон в ОУ „Св.св.Кирил и Методий”. Непрекъснато се извършват текущи ремонти в сградите и на филиалите на детските градини, такива се залагат и в капиталовите разходи. Във всички училища има един или повече компютърни кабинети, ползва се безжичен интернет.

Поддържането и обновяването на МТБ на образователните институции е приоритет и постоянна задача на общинската образователна политика.

6. Финансиране

От 14 училища на територията на община Самоков, 12 са общински и работят на принципа на делегирания бюджет. Всички детски заведения са общински, бюджетът им не е делегиран.

Тъй като образованието е делегирана от държавата дейност, за всяко дете или ученик съответната образователна институция получава средства, определени с ЕРС. Бюджетът на училището или детската градина се формира основно от тези средства.

Минималният брой ученици в паралелка е 18 /с изключение на първи клас/, съгласно нормите, определени в Наредба 7.

- *Маломерна паралелка:* Когато учениците са по-малко от 18, може да се сформира паралелка при условие, че тя бъде дофинансирана от общинския бюджет.
- *Слята паралелка:* Когато децата от даден клас са по-малко от 10, се допуска сформирани на обща паралелка, в която влизат ученици от различни класове. Минимумът ученици е 10.

Преди началото на всяка учебна година маломерните и слети паралелки се одобряват с решение на Общински съвет, по предложение на Кмета на общината, включително и в случаите, когато учениците са по-малко от 10. Решението на ОбС, което гарантира дофинансиране, е категорично условие за заверяването на Образец 1 от началника на РИО София-регион.

Предвид демографските условия в селата, обикновено маломерни и слети паралелки има в училищата там – Таблица 9. Община Самоков дофинансира обаче маломерни паралелки и в училища в града. Обикновено се дофинансират от 2 до 4 бройки. За 2015/2016 учебна година училищата в града, които са потърсили дофинансиране, са се увеличили с две.

Слети паралелки се сформират в училищата в селата Ярлово и Радуил. Изискването за 10 ученици в слята паралелка е спазено в първото училище, но не и във второто. За настоящата учебна година в ОУ „Хр.Смирненски” е одобрена слята паралелка от 5 ученици общо.

Таблица 9 „Маломерни и слети паралелки за периода 2013-2015 година” – по решения на ОбС

Училище	учебна година	ученици общо	маломерни паралелки		слети паралелки	
			брой	минимален брой ученици в паралелка	брой	минимален брой ученици в паралелка
ОУ „Христо Смирненски” с. Радуил	2013/14	68	1	11 уч.	5	6 уч.
	2014/15	67	4	6 уч.	1	11 уч.
	2015/16	69	3	5 уч.	2	5 уч.
ОУ „Димчо Дебелянов” с. Говедарци, <i>средищно</i>	2013/14	80	7	8 уч.	---	---
	2014/15	60	6	7 уч.	---	---
	2015/16	70	7	8 уч.	---	---
ОУ „Васил Левски” с. Ярлово, <i>средищно и защитено.</i>	2013/14	89	5	7 уч.	1	13 уч.
	2014/15	87	3	10 уч.	2	15 уч.
	2015/16	96	4	10 уч.	2	16 уч.
ОУ „Св.св.Кирил и Методий” Самоков	2013/14	247	6	14 уч.	---	---
	2014/15	256	6	15 уч.	---	---
	2015/16	263	4	14 уч.	---	---
ОУ „Христо Максимов” Самоков	2013/14	221	1	15 уч.	---	---
	2014/15	188	2	16 уч.	---	---
	2015/16	168	2	15 уч.	---	---
СУ „Никола Велчев” Самоков	2013/14	170	---	---	---	---
	2014/15	171	---	---	---	---
	2015/16	157	4	14 уч.	---	---
ОУ „Митр.А.Велешки” Самоков, <i>средищно</i>	2013/14	494	---	---	---	---
	2014/15	510	---	---	---	---
	2015/16	523	1	16 уч.	---	---

Дофинансирането от общинския бюджет за последните три години може да се проследи в Таблица 10. Средствата намаляват като абсолютна стойност както поради намаляването на бройките за дофинансиране, така и понижаване на процента за това.

Таблица 10 „ Дофинансиране на маломерни и слети паралелки от ПРБ – Община Самоков” – по данни от ОА

Бюджетна година	За брой ученици и деца в ПГ	Сума общо	% дофинансиране по формула
2014	135	116 388 лв.	60%
2015	117	99 202 лв.	40 %
2016	107	33 748 лв.	20 %

7. Извънкласни и извънучилищни дейности.

Развитието на творческите заложби у децата и учениците, социализацията и привлекателната училищна среда са пряко свързани със заниманията и изяви на подрастващите извън рамките на учебното време.

Детските заведения имат празничен календар, съобразно който се отбелязват празници, чествания, общински изяви. Децата се занимават с модерни танци, имат мажоретни състави, състав на малките гвардейци и др. Детските градини разполагат с различни костюми, които внасят колорит и допълнително настроение в празниците на малчуганите.

Училищата също имат разнообразни извънкласни и извънучилищни изяви. Подготвят се училищни празници, концерти, спектакли, участват в конкурси за рисунки и есета. Двата най-обичани празника, на които се извяват нашите деца и ученици, са Първи юни и 24 май.

Извън училището младежите и децата се занимават в школи към читалищата, театрални и танцови състави.

Създадени са добри условия за активен и масов спорт – вътреучилищни и общински турнири, тренировки и състезания към различни спортни клубове, спортни празници. В Общинския кръг на Ученическите игри 2015/2016 участваха 81 отбора от 10 училища с 927 участници във възрастовата група V- XII клас. Най-добрите бяха наградени от Кмета на общината.

Община Самоков финансира работата на треньорско звено към ОП „Спортни имоти и прояви” по 9 вида спорт. За подрастващите се използват пълноценно възможностите на зала „Арена Самоков”, градския стадион, базата за лека атлетика.

Съгласно споразумение между Община Самоков и „Бороспорт” АД, през ски-сезона самоковските деца и ученици ползват безплатни лифт-карти в к.к.Боровец. Над 400 деца от I до IV клас от Самоков и Говедарци, за поредна година бяха обучени по проекта „Научи се да караш ски”.

Разработен е механизмът и вече трета учебна година между 5 и 8 ученици от Самоков получават държавна стипендия от 1620 лв. за постижения по Наредбата за подкрепа на деца с изяви дарби. Съгласно решение на Общински съвет, традиционно в рамките на текущата учебна Община Самоков осигурява девет общински стипендии по 1000 лв. за ученици от гимназиален етап с постижения в науката, изкуствата и спорта. От 2016 година са предвидени още две общински стипендии по 500 лв. за поощряване на талантиливи малки спортисти от зимните спортове.

8. Изводи

В резултат от анализа на образователната система в община Самоков може да се направят следните изводи:

Δ Демографските промени, съчетани с промените в етническия състав, миграцията извън територията на община Самоков и правото на родителите за избор на училище, водят до:

- маломерни и слети паралелки в училищата в селата, включително и с по-малко от 10 ученици.
- намаляване общия брой на учениците, маломерни паралелки в училища в града.
- намаляване на децата в групи в селата Б.Искър и Говедарци.

Δ В най-близко бъдеще ще се наложи оптимизация на училищната мрежа в града.

Δ Групите в детските градини в града са претоварени, има необходимост от поне още по една група в яслена възраст, 3-4 годишни и подготвителна - 5-6 годишни.

Δ Допуска се отпадане на ученици поради голям брой отсъствия, въпреки санкциите на Общината, предвидени по ЗНП и ЗАНН. По-голяма част от отпадналите са навършили 16 години и живеят на семейни начала.

Δ Не е достатъчна мотивацията и отговорността при някои родители относно записването в детска градина и училище, както и мотивацията за учене на децата след това.

Δ Необходимо е да продължава допълнителната квалификация на учителите. Би било добре конкретни постижения на най-добрите от тях да стават достояние на обществото и да получават признание на общинско ниво.

Δ Необходимо е регулярно обновяване на педагогическия и непедагогическия персонал, съобразно навършване на пенсионна възраст и стаж.

Δ Община Самоков няма яснота за реализацията на своите зрелостници.

III. СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО В ОБЩИНА САМОКОВ ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 ГОДИНА.

Настоящата Стратегия е основана на разбирането, че в центъра на образователната система е личността на детето и ученика. Работата и интересите на всички участници в образователния процес трябва да бъдат в посока на основната цел – равен достъп и качествено образование за всички деца.

Съвременните насоки за развитие на европейското средно образование са насочени към:

- Насърчаване на ученето през целия живот, непрекъснато усвояване на знания, умения и компетентности, чрез овладяване на нови образователни технологии на преподаване и учене;
- Равен достъп до качествено образование, борба срещу изключване на определени слоеве от населението и малцинствени групи от системата на образованието и социализация на децата и учениците;
- Утвърждаване на образованието като приоритет на всички равнища на управлението – национално, регионално и местно.

Задачата на Стратегията е да формулира целите за развитие на училищното образование и предучилищното обучение и подготовка в община Самоков, както и да очертае основните мерки за тяхното постигане.

Настоящият документ се приема за периода до 2020 година включително. За по-добра ефективност и устойчивост на мерките, се предвижда възможност за внасяне на необходими промени. След 2020 година Стратегията може да бъде продължена, допълнена или изменена, в зависимост от постигнатите резултати и актуалната обстановка в образователната система в община Самоков.

Стратегията кореспондира със следните референтни документи: ЗНП и ППЗНП, Закон за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/ и поднормативните му документи, Областна стратегия за развитие на Софийска област 2014-2020, Общински план за развитие на община Самоков 2014-2020, Общинска програма за закрила на детето 2015-2016, Общински план за младежта 2016, Общински план за действие в подкрепа на интеграционните политики 2015-2018.

ВИЗИЯ

Образователната система на община Самоков осигурява условия и възможности за качествено съвременно образование, което развива личностните качества на всяко дете и ученик и създава предпоставки за реализация на пазара на труда.

ОБЩА ЦЕЛ

Стимулиране на развитието на образователния процес, насочено към подобряване на знанията, уменията и възможностите за реализация.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Стратегическа цел 1: Създаване на условия за повишаване качеството и ефективността на системата за образование и обучение в община Самоков.

1.1. Конкретна цел: Административна и финансова устойчивост на системата.

Мерки:

- Съгласувани и координирани действия на директорите на образователните институции, Община Самоков, РИО София-регион.
- Участие на директори на училища в съвместни комисии с ОА при разрешаване на финансови въпроси.
- Постоянен финансов контрол от страна на община Самоков като първостепенен разпоредител с бюджет.
- Участие на учители и родители в управлението на образователния процес в конкретните учебни и детски заведения.

Очаквани резултати:

- Бързо разрешаване на възникнали проблеми.
- Подобряване на психологическия климат, толерантност и колегиалност между образователните институции и работещите в тях.
- Финансова стабилност.

1.2. Конкретна цел: Осъвременяване на условията за предоставяне на качествено предучилищно и училищно образование по отношение на материалната база в училища и детски градини.

Мерки:

- Извършване на анализ на потребностите и прогноза относно нуждите от развитие и осъвременяване на материалната база на субектите на общинската общинската образователна система.
- Подобряване на сградния фонд чрез мерки относно енергийна ефективност /саниране/, хидроизолация, изграждане на пожароизвестителни инсталации.
- Създаване на нови места в детските заведения чрез откриване на нови детски и яслени групи чрез реконструкция на съществуващата база или завършване на вече построена такава.
- Осигуряване на оптимални условия /хигиенни, здравни и безопасни/ за обучение, възпитание и спорт.

Очаквани резултати:

- Ежегоден преглед на състоянието на материалната база и предложения за приоритетни обекти за интервенция.
- Подобряване на сградния фонд в образователните институции в общината.
- Подобряване на хигиенно-битовите условия за деца, ученици и учители, осигуряване на достъпна среда за деца и ученици със специални образователни потребности.

1.3. Конкретна цел: Икономически ефективно използване на ресурсите в системата.

Мерки:

- Изработване на критерии за оценка на ефективността на използваната материална база.
- Изграждане на система за обмен на информация и анализи относно човешкия ресурс в общинското образование, вкл. и търсещи работа по специалността учители.
- Осигуряване на мобилност на учителите в общинската образователна система.
- Оптимизация на училищната мрежа.

Очаквани резултати:

- По-добра ефективност при управление и поддръжка на материалната база.
- Изграждане на общинска информационна система за събиране и обработка на информация относно човешките ресурси в образованието.
- Намаляване до минимум пропуснати часове и слети групи в детски градини при отсъствие на учител.

- Финансова и ресурсна ефективност при образователни институции с прогресивно намаляващ брой на деца или ученици.

1.4. Конкретна цел: Повишаване квалификацията и мотивацията на педагогическите кадри.

Мерки:

- Създаване на възможности за участие на учителите в проекти по ОП НОИР.
- Мотивация за повишаване на квалификацията и прилагане на иновативни методи в обучението чрез изяви на общинско ниво. Присъждане на приз „Учител на годината” за предучилищно образование и всеки от етапите в училищното образование.
- Организиране на форум на общинско ниво за обмен на добри практики както за учители, така и за ученици.
- Повече педагогически съветници и психолози в училищата за преодоляване на агресията и подобряване на психологическия климат.
- Повишаване на относителния дял на младите учители в образователните институции и намаляване броя на учителите в пенсионна възраст.

Очаквани резултати:

- Подобряване на училищната среда и резултатите от обучението.
- Издигане авторитета на учителя в обществото.
- Повишаване мотивацията за учене при деца и ученици.

1.5. Конкретна цел: Подобряване облика на общинското образование чрез ефективна публична комуникация.

Мерки:

- Осигуряване на максимален достъп до актуална и коректна информация за образователните институции както чрез местните медии, така и чрез интернет.
- Организиране на информационни събития, форуми и др. по актуални събития, проблеми и постижения на образованието в община Самоков.

Очаквани резултати:

- Навременна и коректна информираност на родители и общественост за образователния процес и извънкласни прояви в общината.
- Преодоляване на негативни и преднамерени нагласи към определени образователни институции.

Стратегическа цел 2: Осигуряване на равен достъп до обучение и образование на децата и учениците в община Самоков.

2.1. Конкретна цел: Осигуряване на условия за образователна и социална интеграция.

Мерки:

- Подобряване на педагогическата и психологическа подкрепа, оказвана в детските градини и училищата.
- Условия за интегрирано предучилищно и училищно образование на деца, чийто майчин език не е български.
- Условия за интегрирано обучение на деца със СОП.
- Оказване на подкрепа на деца в неравностойно социално положение.

Очаквани резултати:

- Подобряване на условията за деца и ученици в училищната и обкръжаващата среда.
- Повече интегрирани деца и ученици със СОП в масовите групи и класове.
- Повишаване броя на децата и учениците, обхванати в задължителната предучилищна подготовка и училищно образование.

2.2. Конкретна цел: Превенция на ранното напускане на образователните институции

Мерки:

- Координирани усилия на директори, общинска администрация, общински съветници, НПО, социални работници, за обучение на родители и младежи от местните общности.
- Навременна съвместна работа на директорите и ОА при прилагане изискванията на Закона за предучилищното и училищно образование и Закона за административните наказания.

Очаквани резултати:

- Информирание на родители и ученици от общността, формиране на мотивация за редовно посещаване на училище и недопускане на ранно семейно съжителство.

2.3. Конкретна цел: Създаване на привлекателна учебна среда и практическа реализация на образованието.

Мерки:

- Създаване на условия за разнообразна извънкласна и извънучилищна дейност. Максимално използване на общинската база за спортни и културно-масови изяви.
- Поощряване на талантливите деца и младежи за развитието им в различни области.
- Сътрудничество между средни училища и работодатели в община Самоков при осигуряване на програми за стажуване и придобиване на професионален опит и знания.
- Създаване на съвместимост между потребностите на бизнеса от квалифицирани кадри и предлаганото професионално и профилирано образование в община Самоков.
- Създаване на общински регистър за реализация на зрелостниците от община Самоков в първата година от завършването им.

Очаквани резултати:

- Възприемане на детската градина и училището като привлекателно, интересно и сигурно място за децата и младежите.
- Припокриване на желанията и полученото образование с реалния пазар на труда в община Самоков.

Стратегическа цел 3: Създаване на условия за развитие на системата на образованието в община Самоков като носител на национални ценности и традиции.

3.1. Конкретна цел: Поощряване на работещите в сферата на образованието за активно гражданско участие и формиране на ценности в духа националните и местните традиции.

Мерки:

- Подкрепа на форми на обучение и изяви, базирани на традициите и настоящето на Самоков и Самоковския край.
- Подкрепа на съвместни инициативи между образователни, граждански и други институции в областта на образованието за активно гражданско общество. Конституиране на Младежки съвет към Кмета на община Самоков.
- Разширяване на възможностите на общинските образователни институции за участие в проекти по ОП НОИР.

Очаквани резултати:

- Възпитание на младите хора в родолюбие и обич към родния край.
- Създаване на устойчиви сътрудничества с образователни институции и граждански организации за съвместни инициативи и обмяна на добри практики.
- Разширени възможности на детски градини и училища за съфинансиране на проекти.

УПРАВЛЕНИЕ, МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ

1. Община Самоков отговаря за цялостното изпълнение на Стратегията за развитие на образованието в община Самоков за периода 2016-2020 година.

2. След приемане на Стратегията от Общински съвет-Самоков, се съставя „Група/Звено за изпълнение, мониторинг и контрол”.

Групата има следната структура:

Δ Ръководител – ресорен за образованието заместник-кмет/ директор на дирекция

Δ Експерт – гл.експерт, ресорен за образованието

Δ Секретар – гл.специалист, ресорен за образованието

Δ Представители на образователните институции – директор на детска градина, директор на начално или основно училище, директор на средно училище.

Δ Представител на ПК по образование към ОбС

* със съвещателен глас и при конкретни казуси – ст.екперт от РИО София-област / след 01.08.2016 г. – РУО – регионално управление на образованието/.

Ръководителят определя представителите на образователните институции в община Самоков като членове на *Групата за мониторинг и контрол*. Представителят на РИО /РУО/ се определя от началника му. Промяна в състава на *Групата за мониторинг и контрол* се извършва чрез гласуване на 50% плюс един от членовете ѝ.

3. Организацията на работа на *Групата за мониторинг и контрол* се определя от Ръководителя, който определя честотата на срещите и техния дневен ред. Честотата на работните срещи не трябва да е по-ниска от веднъж на тримесечие.

4. *Групата за мониторинг и контрол* изготвя доклад, който е:

4.1. вътрешен – за екипа по наблюдение и контрол. За работно ползване, включва 3- и 6-месечни доклади.

4.2. външен – към ръководството на Общината и Общинския съвет. Прави се на годишна база или при извънредни ситуации, характеризиращи се с драстични промени в средата за изпълнение на Стратегията (общинско образование).

5. *Групата за мониторинг и контрол* инициира процедура при промяна или актуализация на Стратегията.